

ประเด็นการนำเสนอผลงานวิจัย ครั้งที่ 14 ปี 2564

หัวข้อวิจัย	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบฝึกทบทวนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิชา ชุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวอารีย์ กลุ่มใหม่
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน
วุฒิการศึกษา	ป.บัณฑิตวิชาชีพครู
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจยานนาวา
เบอร์โทรศัพท์	080-0544-033
ปีที่ทำวิจัยเสร็จ	2564
ประเภทวิจัย	วิจัยในชั้นเรียน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 โดยนำวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทบทวน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนและกระตุ้น ให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนรู้ในการทำกิจกรรมและทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้นเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้นและให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น

ผลการศึกษาปรากฏว่า การใช้แบบฝึกทบทวนทำขบท วิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ

1. วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทบทวนทำขบท ตั้งแต่ หน่วยที่ 1 - 5 ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 นักเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้นทุกคนตั้งแต่ 5 -6 คะแนน และมีคะแนนร้อยละของความก้าวหน้า ตั้งแต่ 50 –60 โดยมีค่าเฉลี่ย 55.33

2. ผลที่เกิดกับนักเรียนหลังการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทบทวน วิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 พบว่านักเรียนคิดเป็นร้อยละของความก้าวหน้า ตั้งแต่ 50 –60 โดยมีค่าเฉลี่ย 55.33 มีทักษะในเรื่องที่เรียน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนที่เรียนจากแบบฝึกหัดทบทวน มีความสามารถตอบคำถามจากโจทย์การคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้สูงขึ้น

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และต้องถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องดำเนินการด้านการฝึกทักษะ กระบวนการความคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้เป็น

การเรียนการสอนด้วยการใช้วิธีสอนในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะรูปแบบใด ถ้าไม่มีสื่อที่จะมาประกอบในการเรียนการสอนที่ดีและเพียงพอ การเรียนการสอนนั้นอาจจะไม่น่าสนใจและอาจทำให้ การเรียนนั้น ไม่บรรลุจุดประสงค์ แต่ถ้ามีการใช้สื่อมาประกอบในการสอนเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น สามารถจดจำได้ดีกว่าการที่เรียนแต่ตัวหนังสือหรือบรรยายแบบไม่เห็นภาพหรือแม้กระทั่งการเขียนแผนการสอนยังต้องระบุถึงสื่อที่จะใช้ในการสอนเรื่องๆ นั้น จึงถือได้ว่าสื่อเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญในการเรียนการสอนเพื่อการเรียนการสอนนั้นจะเป็นไปได้ดีอย่างเป็นรูปธรรม

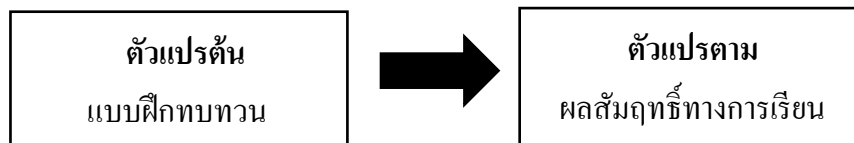
แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการติดตามแนวทฤษฎีพุทธินิยม (Cognitive Theories) ที่เชื่อว่า การเรียนรู้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในสมองเกิดจากกระบวนการจัดกระทำข้อมูล มีการบันทึกข้อมูล และดึงข้อมูลออกมาใช้ มีผลต่อการจากการลืมและการถ่ายโอนความรู้ แนวคิดนี้เชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นได้เรื่อย ๆ โดยการพัฒนาโครงสร้างความรู้ภายในบุคคล และการรับรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว สำหรับโครงสร้างของความรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่ ความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนได้รับเป็นข้อมูล ความรู้ความรู้สึกและประสบการณ์และกระบวนการทางสติปัญญาเป็นกระบวนการทางสมองที่ผู้เรียนใช้ทำความเข้าใจกับความรู้ใหม่ และใช้เชื่อมโยงปรับความรู้เดิมให้เข้ากับความรู้ใหม่ ดังนั้น ผู้สอนที่ใช้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงมีความเชื่อว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาสาระ แบบเดิม (ชนาธิป พรกุล, 2552 : 8 – 9)

ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้สอนวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียน ดังนั้นจึงได้นำวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทบทวนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อสร้างบรรยายที่ดีต่อการเรียนและกระตุ้น ให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนรู้ในการทำกิจกรรมและทำแบบฝึกหัดที่มีเนื้อหาที่ระดับ ที่ง่ายไล่ไปจนถึงระดับยากเพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้นเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้นและให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ วิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2
2. เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการเรียนรู้ วิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ โดยใช้แบบฝึกทบทวน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียน วิชา ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ที่ สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ทักษะการเรียนรู้ หมายถึง ความชำนาญในการคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดรอบคอบในเรื่องราวต่างๆ อย่างมีเหตุผล โดยหาส่วนดี ส่วนบกพร่อง หรือจุดเด่นจุดด้อยของเรื่องนั้นๆ แล้ว เสนอแนะสิ่งที่ดีสิ่งที่เหมาะสมนั้นอย่างยุติธรรม

แบบฝึก คือ แบบฝึกทบทวนท้ายบท หน่วยที่ 1 – 5 วิชา ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2

แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้การสอน

การสอนมีความหมายหลายอย่างเช่น หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ การฝึกให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาต่างๆ การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสร้างหรือจัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การแนะแนวทางแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุปแล้ว การสอนจะมีลักษณะดังนี้ คือ การจัดดำเนินการของผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการ (Process) ของสมอง เช่น ฟัง อ่าน พูด เขียน โยงความสัมพันธ์เปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การประเมินผล การจัดดำเนินการของผู้สอนอาจอยู่ในรูปบรรยาย อธิบาย สาธิต หรือปฏิบัติให้ดู ให้อ่านเนื้อหาสาระให้อภิปราย ให้ทำแบบฝึกหัด ให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, หน้า 2)

แนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้ มีความหมายเช่นเดียวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การเรียน การสอนและการสอน เนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวกับครูผู้สอนดำเนินการ โดยใช้กระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

หลักการจัดการเรียนรู้

1. หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ในเบื้องต้นเป็นการเตรียมความพร้อมของครูผู้สอน เพื่อให้การสอนประสบความสำเร็จได้ต้องเตรียมความพร้อม 3 ประการคือ

1.1 ต้องมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

1.2 ต้องมีความรู้ดี

1.3 ต้องมีความสามารถในการสอน

2. หลักการวางแผนและเตรียมการสอน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 จัดทำแผนการสอน

2.2 ศึกษาเพิ่มเติมและรวบรวมประเด็นสาระที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์และอื่นๆ ตามที่ระบุไว้ในแผนการสอน

2.3 จัดหาหรือผลิตสื่อการสอนที่จะใช้ในการสอนตามกิจกรรมที่ระบุไว้ในแผนการสอน

2.4 จะทำหรือเตรียมแบบประเมินก่อนและหลังเรียนตามเนื้อหาที่ต้องการสอน

2.5 ทดลองสอนเพื่อประเมินจุดอ่อนทั้งด้านเวลาและกิจกรรมที่จะใช้

3. หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้

3.1 หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.2 หลักการเร้าความสนใจ

- 3.3 หลักการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในการสอน
- 3.4 หลักการให้ผลย้อนกลับในทันที
- 3.5 หลักการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ
- 3.6 หลักการให้ผู้เรียนได้รู้ตามลำดับขั้น

4. หลักการประเมินและรายงานผล

- 4.1 หลักการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 4.2 หลักการวิเคราะห์พฤติกรรม
- 4.3 หลักการสร้างและใช้เครื่องมือประเมิน
- 4.5 หลักการตีความและรายงาน

รูปแบบการเรียนการสอน

ความหมายของคำว่า รูปแบบ (Model) รูปแบบ หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับ (พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 :964) ทิศนา แคมมณี (2550 :1) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่ารูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง คีฟส์ (Keeves S., 1997 : 386 – 387 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2550 : 2) กล่าวว่ารูปแบบ โดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

- 1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction)
- 2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Relationship)
- 3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวมยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelations)

4. รูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Association Relationships) 7 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน ทิศนา แคมมณี (2550 : 3 – 4) ได้ให้นิยามของคำว่ารูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง สภาพ ลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนเป็นไปตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือ และได้รับการ พิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้นๆ

รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นสากล

รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นสากลสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 5 หมวด ดังนี้ (ทิสนา แชมมณี, 2550 : 7 – 51)

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognition Domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยให้ ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ อาจอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affection Domain) เป็นรูปแบบที่ มุ่งช่วยผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์

3. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-motor Domain) เป็น รูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติการกระทำหรือการแสดงออกต่าง ๆ

4. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process Skills) เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นกระบวนการทางสติปัญญากระบวนการคิด และกระบวนการทางสังคม

5. รูปแบบการเรียนการสอนที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน ด้วยการบูรณาการด้านเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับหลักทฤษฎีที่เน้นการพัฒนารอบด้านหรือการพัฒนา ที่เป็นองค์รวม

ทิสนา แชมมณี (2550 : 77 – 89) ได้นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยนักการศึกษาไทย 4 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์ พัฒนาโดย สุมน อมรวิวัฒน์ ที่มองว่าการศึกษาวควรจะต้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต ซึ่งต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งทุกข์ สุข ความสมหวัง และความผิดหวัง และรูปแบบดังกล่าวเป็นการมุ่งพัฒนาการแก้ปัญหา กระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ การแสวงหาความรู้ การประเมินค่าและตัดสินใจ กระบวนการ สื่อสาร รวมทั้งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในการแก้ปัญหาและการดำรงชีวิต โดยมีกระบวนการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นนำ การสร้างศรัทธาเป็นการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียนให้ 8 เหมาะสมกับเนื้อหา และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน (2) ขั้นสอน เป็นการนำเสนอสถานการณ์ ปัญหาหรือกรณีตัวอย่างโดยผู้สอนหรือผู้เรียน และผู้เรียนดำเนินการ แสวงหาความรู้ รวบรวมข้อมูล ฝึก สรุปประเด็นสำคัญ พร้อมหาแนวทางแก้ปัญหาและผู้เรียนฝึกเลือกตัดสินใจ โดยใช้หลักการ ประสบการณ์ และการทำนยามาใช้ในการเลือกหาทางเลือกที่ดีที่สุด และสุดท้ายผู้เรียนทำหน้าที่ลงมือปฏิบัติตาม ทางเลือก (3) ขั้นสรุป ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสรุปบทเรียนร่วมกัน และผู้สอนทำหน้าที่วัดและประเมินผลการเรียนการสอน ความคาดหวังจากรูปแบบการเรียนการสอนนี้ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาการเผชิญปัญหา และการคิดตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

2. รูปแบบการเรียนการสอนโดยสร้างศรัทธาและ โยนิโสมนสิการ พัฒนาโดย สุมน อมรวิวัฒน์ ได้พัฒนาขึ้นจากหลักการที่ว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สามารถจัดสภาพแวดล้อม แรงจูงใจ และ วิธีการสอนให้ศิษย์เกิด

ศรัทธาที่จะเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่เรียน โดยมีกระบวนการเรียนการสอน 3 ชั้น ได้แก่ (1) ชั้นนำ เป็นการจัด บรรยากาศที่มีในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งวิธีการเรียนการสอนและเนื้อหาของบทเรียน ครูต้อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับศิษย์ จะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี สะอาด แจ่มใส มีสุขภาพจิตที่ดี และมีความ มั่นใจในตนเอง สิ่งเร้า และจูงใจ เช่น สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมที่สนุก น่าสนใจ พร้อมทั้งให้ศิษย์ได้ ตรวจสอบความรู้ความสามารถของตนเอง และได้รับทราบผลลัพท์ (2) ชั้นสอน ผู้สอนนำเสนอสาระที่สำคัญ ของบทเรียน และนำแหล่งข้อมูล กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ และสรุป และ (3) ชั้นสรุป ผู้สอนและผู้เรียน ร่วมกันรวบรวมข้อมูล อภิปราย สรุปผลการปฏิบัติ สรุปบทเรียน และผู้สอนประเมินผลการเรียน ความคาดหวังจากรูปแบบการเรียนการสอนนี้ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาทักษะในการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาที่เหมาะสมได้

3. รูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการคิดเป็นเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมไทย โดยหน่วย ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม และข้อมูลทางวิชาการ โดยมีกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เป็นการสืบค้นปัญหา ซึ่ง ผู้สอนอาจเป็นผู้นำเสนอปัญหาให้ผู้เรียนสืบค้นหรือนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์นอกห้องเรียนที่อาจจะ เกี่ยวกับตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม หรือหลักวิชาการ ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้ง 3 ด้าน ขั้นที่ 3 ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ขั้นที่ 4 ขึ้นปฏิบัติจริง และขั้นที่ 5 ขึ้นประเมินผลการปฏิบัติ ความคาดหวังของรูปแบบนี้ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดเป็น สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ มีความเข้าใจตนเองมากขึ้น เข้าใจความสัมพันธ์ในสังคมและเกิดทักษะและเจตคติที่ดีต่อการ เรียนรู้ตลอดชีวิต

4. รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้โมเดลชิปปา (CIPPA Model) หรือรูปแบบการประสาน 5 แนวคิดหลัก โดย ทิศนา แจมมณี ซึ่งแนวคิดหลักดังกล่าวประกอบด้วย (1) หลักการสร้างความรู้ (2) หลัก 9 กระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้ แบบร่วมมือ (3) หลักความพร้อมในการเรียนรู้ (4) หลักการเรียนรู้ กระบวนการ และ (5) หลักการถ่ายโอนการเรียนรู้ และจากหลักการทั้ง 5 ได้พัฒนามาเป็นแนวคิด “CIPPA” ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด ซึ่งประกอบด้วย

- C = Construction of Knowledge ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง
- I = Interaction การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
- P = Process Skills กระบวนการ การใช้ทักษะ เป็นการเรียนรู้ในแง่มุม ที่กว้างขึ้น
- P = Physical Participation ให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวทางกาย ทำกิจกรรม ที่เหมาะสม เกิดการตื่นตัว
- A = Application ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีวัตถุประสงค์ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ที่เรียนอย่างแท้จริงโดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองและจากความร่วมมือของกลุ่ม และจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลัก CIPPA สามารถจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมของการจัดการ เรียนการสอนออกเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้ เดิมของผู้เรียน เป็นการเตรียมความพร้อมในการเชื่อมความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้สอน จัดเตรียมให้หรือแนะนำให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง ขั้นที่ 3 การทำความเข้าใจข้อมูล ข้อมูลที่หาได้เกิดเป็น ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงกับความรู้ เดิม ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ และความเข้าใจของตนเองกับกลุ่ม เป็นการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของตนเองและเป็นการขยายความรู้ ให้กว้างขึ้น ขั้นที่ 5 การสรุป จัดระเบียบความรู้ ทั้งหมดจากความรู้ เดิมและ ความรู้ใหม่ จัดระบบระเบียบให้สามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย รวมทั้งวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้น ขั้นที่ 6 การปฏิบัติด้วยการแสดงผลงาน การสร้างความรู้ของตนเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ ขั้นที่ 7 เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ สำหรับความคาดหวังที่ได้จากรูปแบบนี้ก็คือ ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนสามารถอธิบาย ชี้แจงตอบคำถามได้ และยังเป็นการพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงาน เป็นกลุ่มการสื่อสาร รวมทั้งเกิดการใฝ่รู้ จากรูปแบบการเรียนการสอนในแต่ละรูปแบบมีจุดมุ่งเน้นที่กว้างมาก จะพบว่าทุกรูปแบบต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างแท้จริง เรียนอย่างมีความสุข สนุกกับการเรียนและกิจกรรม ผู้เรียน สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้ใน ชีวิตได้จริง และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางก็เป็นวิธีการหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้แสดงความสามารถของตนเองในด้านต่าง ๆ ได้มีโอกาส 10 ลงมือปฏิบัติ ทำให้เกิดปัญญา ความรู้ ความชำนาญ ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง เป็นการ ฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (ดวงกมล สิ้นเพ็ง , 2553 : บทนำ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เบญจวรรณ เหลี่ยมจินดา (2560) วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียน วิชาบัญชีต้นทุน 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะและศึกษาความพึงพอใจ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยเทคโนโลยีพาย์พและบริหาร ธุรกิจจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะพบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษามีความ พึงพอใจที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อัจฉราพรรณ เกิดแก้ว (2535 : 89 - 94) ทำการศึกษาผลการใช้แบบฝึกหัดเสริมที่มีต่อความสามารถใน การแก้โจทย์การคูณ การหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ โดย ใช้แบบฝึกการแก้โจทย์ปัญหาการคูณ การหาร เป็นแบบฝึกหัดในชั้นเรียน มีพัฒนาการในการแก้โจทย์ปัญหาการ

คุณ การหารดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ทั้งกลุ่มที่ใช้และไม่ใช้แบบฝึกมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาการคูณ การหารไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่านักเรียนกลุ่มอ่อนที่ใช้แบบฝึกมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาการคูณ การหารดีกว่านักเรียนกลุ่มอ่อนที่ไม่ใช้แบบฝึกส่วนนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์โดยใช้แบบฝึกแม้จะได้รับทักษะการคิดคำนวณน้อยลงไปบ้างแต่ความสามารถด้านทักษะการคิดคำนวณไม่แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่ใช้แบบฝึกส่วนในเรื่องการแก้โจทย์ปัญหา พบว่านักเรียนที่ใช้แบบฝึกมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทั้งการบวกการลบ การคูณ และการหารดีกว่านักเรียนที่ไม่ใช้แบบฝึกทบทวน

จารึก วิเชียรเกื้อ (2527:33) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดในแบบเรียนและแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้นพบว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดที่สร้างขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดในชั้นเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจยานนาวา จำนวน 320 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจยานนาวา ที่เรียนวิชา ธุรกิจและและการเป็นผู้ประกอบการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบฝึกหัดทบทวน เรื่อง ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบฝึกหัดทบทวน มีวิธีสร้างเครื่องมือ ดังนี้
  - 1.1 ศึกษาเอกสารและตำราต่างๆ ที่เกี่ยวกับแบบฝึกหัดทบทวน
  - 1.2 สร้างแบบฝึกหัดทบทวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์

แบบฝึกหัดทบทวน จะใช้โจทย์ในตำรา เอกสารต่างๆ นำมาใช้เป็นแบบฝึกหัดทบทวนในการตอบโจทย์ วิชา ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ

1.3 นำแบบฝึกทบทวนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ (อ.ศุภรัตน์ ยั่งยืน : รักษาการผู้อำนวยการ , อ.อำไพ ดวงแก้ว : รองผู้อำนวยการ , อ.นภาพร ศรีทองเกิด : ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง) ตรวจสอบว่าตรงกับเนื้อหา ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

1.4 นำแบบฝึกหัดทบทวนทดลองจริงกับประชากรที่สอบไปผ่านเกณฑ์ในวิชา ชุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ชุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ

2.1 ศึกษาเอกสารและตำราต่างๆ เกี่ยวกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ชุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ลักษณะเป็นการตอบคำถาม การตรวจให้คะแนน โดยนักเรียนจะต้องตอบคำถามให้ถูกต้อง จึงจะได้คะแนน ข้อละ 1 คะแนน ถ้าทำผิดในข้อนั้นก็จะได้ 0 คะแนน

2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญ (อ.ศุภรัตน์ ยั่งยืน : รักษาการผู้อำนวยการ , อ.อำไพ ดวงแก้ว : รองผู้อำนวยการ , อ.นภาพร ศรีทองเกิด : ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง) ตรวจสอบว่าตรงกับเนื้อหา ก่อนที่จะนำไปใช้ทดสอบจริง

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบจริงกับประชากรที่สอบไปผ่านเกณฑ์ในวิชา ชุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน)

2.5 ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้ก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน
2. การทบทวนเนื้อหาให้นักเรียน ทบทวนเนื้อหาในรายวิชา ชุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ในหัวข้อที่สำคัญและอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนอีกครั้ง เฉลยและให้ข้อเสนอแนะ
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้หลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประกอบด้วย

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าคะแนนความก้าวหน้า

$$X_2 - X_1 = X_3$$

X_1 = คะแนนก่อนเรียน

X_2 = คะแนนหลังเรียน

X_3 = คะแนนความก้าวหน้า

2. การหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{X_3}{10} \times 100$$

3. การหาค่าเฉลี่ย

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลบวกร้อยละคะแนนของความก้าวหน้า

n = จำนวนนักเรียน

ผลการประเมินคุณภาพ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน วิชา ธุรกิจและการเป็น
ผู้ประกอบการของนักเรียนระดับชั้น ปวช. 2 โดยใช้แบบฝึกหัดทบทวน ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางร้อยละของคะแนนความก้าวหน้าของนักเรียนที่ได้ทำแบบฝึกหัดทบทวน

ลำดับ นักเรียน	คะแนนก่อนเรียน X_1	คะแนนหลังเรียน X_2	คะแนนความก้าวหน้า X_3	ร้อยละของคะแนน ความก้าวหน้า (เต็ม 10)
1	5	10	+5	50
2	5	10	+5	50
3	4	10	+6	60
4	4	10	+6	60
5	5	10	+5	50
6	5	10	+5	50
7	4	10	+6	60
8	3	9	+6	60
9	2	8	+6	60
10	4	10	+6	60
11	3	9	+6	60
12	5	10	+5	50
13	5	10	+5	60
14	4	10	+6	60
15	5	10	+5	50
รวม	63	146	83	830
ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$				ค่าเฉลี่ย 55.33

จากตาราง พบว่านักเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้นทุกคนตั้งแต่ 5-6 คะแนน และมีคะแนนร้อยละของ
ความก้าวหน้า ตั้งแต่ 50 –60 โดยมีค่าเฉลี่ย 55.33

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ได้คะแนนเพิ่มขึ้น ทุกคนตั้งแต่ 5 – 6 คะแนน โดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเฉลี่ย 55.33 แสดงว่านักเรียนที่เรียน จากแบบฝึกหัดทบทวน มีความสามารถตอบคำถามจากโจทย์การคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ได้สูงขึ้น

อภิปรายผล

นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ โดยมีค่าร้อยละความก้าวหน้าเฉลี่ยสูงขึ้น กว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่านักเรียนได้ใช้แบบฝึกหัดทบทวนในการเรียน มีความสามารถในการทำ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงขึ้น ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะนักเรียนได้ ทำแบบฝึกหัดทบทวนซ้ำๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉราพรรณ เกิดแก้ว (2535 : 89 - 94) ทำการศึกษา ผลการใช้แบบฝึกหัดเสริมที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์การคูณ การหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์โดยใช้แบบฝึกการแก้โจทย์ปัญหาการคูณ การหาร เป็นแบบฝึกหัด ในชั้นเรียน มีพัฒนาการในการแก้โจทย์ปัญหาการคูณ การหารดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และ นักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ทั้งกลุ่มที่ใช้และไม่ใช้แบบฝึกมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาการคูณ การหาร ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักเรียนกลุ่มอ่อนที่ใช้แบบฝึกมีความสามารถในการแก้ โจทย์ปัญหาการคูณ การหารดีกว่านักเรียนกลุ่มอ่อนที่ไม่ใช้แบบฝึกส่วนนักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์โดยใช้แบบ ฝึกแม้จะ ได้รับทักษะการคิดคำนวณน้อยลงไปบ้างแต่ความสามารถด้านทักษะการคิดคำนวณไม่แตกต่างจาก นักเรียนกลุ่มที่ใช้แบบฝึกส่วนในเรื่องการแก้โจทย์ปัญหาพบว่านักเรียนที่ใช้แบบฝึกมีความสามารถในการ แก้โจทย์ปัญหาทั้งการบวกการลบ การคูณ และการหารดีกว่านักเรียนที่ไม่ใช้แบบฝึกทบทวน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่นำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการใช้แบบฝึกหัดทบทวนต้องมีเนื้อหาที่ไม่ยากและมากจนเกินไป และควรเป็นเนื้อหาที่ นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อสร้างกำลังใจและปลูกฝังนิสัยรักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้เกิด แก่นักเรียน

1.2. ควรแทรกข้อคิดเห็น ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์

ปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ปัจจุบันการจัดการศึกษาได้ใช้หลักสูตรมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงควรจัดเน้นในเรื่องของการใช้แบบฝึกหัดทบทวนให้มากกว่านี้ เนื่องจากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงความสำคัญในการใช้แบบฝึกหัดทบทวนในการสอนจะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น

2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาวิจัยนี้ทำเฉพาะในการศึกษาการใช้แบบฝึกหัดทบทวนเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชา ฐุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้นจึงควรนำไปใช้กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะนำไปสู่การพัฒนาในการใช้แบบฝึกหัดทบทวนให้เป็นมาตรฐานต่อไป

2.3 ควรมีการพัฒนารูปแบบของแบบฝึกหัดทบทวนในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้นเพราะสามารถทำให้นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนและช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

จารึก วิเชียรเกื้อ (2527:33) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการสอนโดยใช้แบบฝึกหัดในแบบเรียนและแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้น. ปรินทูนีพจน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดรธานี

ชนาธิป พรกุล.(2552 :8 –9) การสอน กระบวนการคิด ทฤษฎี และการนำไปใช้. กรุงเทพฯ : บริษัท. วี. พรินท์

ดวงกมล สีนเพ็ง.(2553). การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้: การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : บริษัท วี. พรินท์ (1991) จำกัด.

ทศนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด .(2541) หน้า 2 วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย 1. พิมพ์ ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ

เบญจวรรณ เหลี่ยมจินดา.(256). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาบัญชีชั้นทวน 1 ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูงปีที่2คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจที่ได้รับการจัดการ เรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ.(รายงานผลการวิจัย).วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ

อัจฉราพรรณ เกิดแก้ว (2535 : 89 - 94) วารสารการวิจัย. ทางการศึกษา 22 เมษายน-มิถุนายน) : 89-94.